

ՀԱՅՐԵՆԻՔ

ՇԱԲԱԹ ԱԹԵՐԹ

Հայրենիք շաբաթ օրերը կը հրատարակուի: Տարեկան բաժանորդագրման և օգուտի համար երեք, իսկ գաւառաց համար երեք ու կէս արծաթ մեծ խոնարհիկ: Ծաւնացման տողը երկու դրոշմ է:

Խմբագրութեան ուղղելի նամակ ետ չը տրուիր: Լրագրոյն վերաբերեալ ո եւ է գիր պէտք է ուղղել ան. Տէր-Խմբագիր Մ. Յ. Միլիքեան Բիւզա փողոց խան քիւ 3:

ԹԻԻ 618 ՏԱՐԻ ԺԱ.

ՇԱԲԱԹ

1880 ՅՈՒՆԻՍ 17

ԱԶԳԱՅԻՆ

Ազգային ժողովը երէկ իւր երկրորդ նիստն ըրաւ ի Մայր եկեղեցի ընդ առժամեայ նախագահութեամբ Գեր. Տ. Սիմէոն Ս. Արքեպիսկոպոսի և ատենապետութեամբ Մամիկոնեան մեծ. Միքայէլ էֆէնտի:

Յետ երեք նստերու ատենագրութեանց վաւերացման Մայր դիւանի անդամներէն Սէրփիէն էֆէնտի, Մամիկոնեան Միքայէլ էֆէնտի, Պէրպէրեան Ռեթէոս էֆէնտի, Մ. Յ. Մէլիքեանի և Զօպանեան Միհրան էֆէնտի հրաժարագրերը կարդացուելով ժողովը որոշեց հրաժարականները մերժել և յանձնարարել Ս. Պատրիարք Հօր որ յիշեալ անձերը համոզէ հրաժարականին ետ առնելու համար:

Ղալաթիոյ ժողովրդեան կողմանէ հանրագիր մը ներկայացուելով որ Ղալաթիոյ վարժարանի շէնքն և կալուածները թաղային մատակարարութեան յանձնուելը կը խնդրէր, նախաքննիչ դիւանաց կազմութեանէն ետև նախաքննութեան յղել որոշուեցաւ:

Յետ այսորիկ ժողովը օրակարգին խնդիրները լուծելու համար բաւական թիւ չունենալով, ատենանք գոցուեցաւ յառաջիկայ նիստը Ղալաթիոյ եկեղեցին ընելու որոշմամբ որ Տ. օրէն պիտի գումարի:

Զեյթունէն և Մարաշէն վերստին գանգատներ սկսած են գալ ի Պատրիարքարան:

Զեյթունէն զարնուած հեռագիր մը կը գանգատի թէ կայսերական քովիսէներու, որոշած և Բ. Դրան ընդունած տնօրէնութիւնները մինչև ցարդ գործադրութեան չեն գրուած: Իսկ Մարաշէն զարնուած հեռագիրը Զէրքէզ գաղթականներու դէմ կը գանգատի: Ասոնք Մարաշի Աճէմ լիք գիւղը մտնելով բնակութիւններն հոն հաստատելով, ժողովրդեան հողերը գրաւել և եկեղեցին մզկիթ ըրեր են:

Ս. Պատրիարք Հայրը թագրիրով մը սոյն հեռագիրները Բ. Դրան հաղորդեց:

Մեծաւ բերկութեամբ իմացանք թէ Վսեմ Ստեփան էֆէնտի Սպարթալեան յառաջիկայ չորեքշաբթի օր Աւստրիական չորեքենաւով իւր հայրենիքը՝ Զմիւռնիա կուղևորի, իւր հեղինակութեամբ ազնուաւոր խօսեցեալը՝ օրիորդ Բօլլինի և Վսեմ Սիմոն պէյ և Սէպուհ էֆէնտի Մագ-

սուտեան և նաղելաշուք տնտեսները:

Սոյն ապագայ ազնուաշուք տնտեսներուն հարսանեկան հանդէսը Վարդապետի անմիջապէս ետքի կիրաւ կէն խիստ չքեղ կերպով պիտի կատարուի Սպարթալեանց ամարային ապարանքը ի Պուճա-գիւղ:

Գերապատիւ Տ. Մկրեան Հայրը իբրև տաներէց Սպարթալեան ազնուազարմ գերդաստանին և ի դիմաց Ս. Պատրիարք Հօր Արժ. Տ. Պետրոս վարդապետ ներկարարեան մէկտեղ Զմիւռնիա պիտի մեկնին:

Սպարթալեան վսեմ. Պայազատին Եւրոպիոյ նշանաւոր համալսարանաց մէջ առացած կրթութիւնը, ազգասիրական ազնիւ զգացումները և մեծանձն ոգին, ինչպէս և իւր ազնուաշուք խօսեցելոյն՝ օրիորդ Բօլլինի ստացած բարւոք դաստիարակութիւնը, կիրթ ու ազնիւ ճաշակը և բարի մայր լինելու համար ունեցած գովանի հանգամանքները իրաւունք կուտան մեզ հաւատարմութէ այս խորհրդաւոր տնտեսութիւնը թէ՛ Սպարթալեան և թէ՛ Մագսուտեան գերդաստաններուն և ընդ նրմին բովանդակ Ազգին մեծ պատիւ կընծայէ:

Բարեկիրթ և ազնիւ ամուսնունք բարեբաւտիկ կեանք կը մղողները և մեք յամենայն օրով:

Լրագրոյն վերջնութեան թուոյն մէջ Շապին Դարահիսարի առաջնորդական ընտրելաց ցանկին համար դիտողութիւն ըրած էինք թէ օրինաւորութենէ զուրկ է: Մեր այս դիտողութիւնը խել մը մեկնութեանց առթիւ տուած լինելով, կը փութամբ պատասխանել թէ Ազգ. վարչութեան պատրաստած ցանկին մէջ առաջնորդական արժանաւորութիւն ունեցող մի միայն Գեր. Մովսէս վարդապետը կրցինք գտնել: Իսկ միւս երկուսը որք են Մամրէ վարդապետ Բըշնունի և Մամրէ վարդապետ Արմաշու, ցաւալի է ըսել որ զեռահաս և անփորձ անձինք լինելով առաջնորդական արժանիք զուրկ կ'գտնուին: Հետեւաբար եթէ Դարահիսարի գաւառական ժողովը վարչութեան պատրաստած ցանկին վրտահելով, երկուքէն մին ընտրէ, անշուշտ սխալած և վնասած պիտի լինի գաւառին, որոյ հեղինակ և պատասխանատու պիտի համարուի անշուշտ վարչութիւնը: Ահա ասոր համար ըսինք թէ այդ ցանկը Դարահիսարի ժողովրդեան պահանջմանցը չը համապատասխանէր:

Եւ սակայն Դարահիսարի Գաւառ. ընդհանուր ժողովը ազատ է առանց այդ մասնաւոր ցանկին հետեւելու ընդհանուր ցանկին իրեն առաջնորդութեան որուն մէջ արժանաւոր և յարմար անձինք կարող է գտնել:

Պէրպէրեան և Գուրգէնեան բարեհամբաւ վարժարանաց մրցանակաբաշխութեան հանդէսը խիստ փառաւոր կերպով կատարուեցաւ կիրակի օր իւսկիւտար և Օրթագիւղ ուր երկու սեռէ խուռն բազմութիւն ներկայ կը գտնուէր:

Սոյն կրկին վարժարանները իւրեանց երիտասարդ հիմնադրաց անշուշտ զօրօններէն թեմամբ այս տարի նախորդէն աւելի յառաջդիմութիւն ըրած ըլլալով ծնողք և հանդիսականք յանդիս գոհ եղան:

Սիւլիսի ցաւալի է տեսնել որ մեր Ազգը դպրոցաց այնքան կարեւորութիւն ընծայած չըլլինելով արդեամբ որքան կը խօսի չըթամբ, այս կրկին վարժարանները մեծաւ մասամբ ընդհանուր քաջալերութենէ զուրկ կը գտնուին դժբաղդաբար:

Ըստ մեզ ցաւալի բաց անհերքելի ճշմարտութիւն մ'է թէ մեր թաղային վարժարանները Ազգին պահանջումները և բազմաթիւ գոհացումները գիւրքը չունին և չեն կրնար ունենալ, վասն զի նախ վարժարանաց Հոգաբարձութիւնները խիստ յոռի դրութեամբ մը կ'ընտրուին, երկրորդ՝ ընտրեալ Հոգաբարձուները մեծաւ մասամբ կամ ետաւեր, կամ անփորձ և անկարող և կամ այդ պաշտօնին մէջ անձնական շահ որոնող անձինք լինելով վարժարանը իրենց քմաց և հաճոյից համեմատ կը կառավարեն և Ազգին դրամը իրենց կրից խաղալի ընելով, զուր տեղը կը վառնեն զայն:

Ահա այս պատճառներով մենք թաղային վարժարաններէն յուսահատած, իսկ մեր միակ յոյսը մասնաւոր վարժարաններուն վրայ դրած ենք: Որուն համար կը յորդորենք մեր դպրոցատէր ազգայինները որ յիշեալ երկու բարեհամբաւ վարժարանաց աւելի մեծ համակրական քաջալերութիւն նուիրեն, որպէս զի երիտասարդ հիմնադիրները՝ Պէրպէրեան և Գուրգէն իրենց ընտրած փշալից և դժնդակ ասպարէզին մէջ նոր աշխուժիւ ոգևորեալ շարունակեն, յորմէ կարեւոր է մեր և ամէն ազգաց կեանքն ու վերելութիւնը:

Մէզ պարտաւորող վարժարանի մրցանակաբաշխութեան հանդէսը պիտի կատարուի վաղը իւսկիւտար:

Արժ. Տ. Յովհաննէս վարդապետ Արշարունի Տիւրիկի առաջ. տեղապահ անուանեցաւ:

Ս. Պատրիարք Հայրը մայրաքաղաքիս Թաղ. խորհրդոց և գաւառական Առաջնորդաց վերստին կոնգրէսներ ուղղեց Հայաստանի սովետոյ ի նպատակ կրկին հանգանակութիւն ընելու և սովետոյ Յանձնաժողովին շրկելու համար:

Ս. Պատրիարք Հայրը սովուն պատճառած դառն աղէտները և անկէ ծագելիք ապագայ չարիքները նկարագրելով ժողովրդեան հայրենասիրական և մարդասիրական զգացմանցը ու գթութեանը կը դիմէ:

Շատ անգամ գանգատալից գրութիւններ հրատարակած եմք մեր լրագրոյն մէջ Սոյն Տ. Մկրտիչ կաթողիկոսի թոյլ և անփոյթ պաշտօնավարութեան դէմ:

Ուրախ եմք որ Ազգ. վարչութեան Խառն ժողովը կրկին լիճակին թափուր և անխնամ վիճակը ուղղութեան առնելով և նկատելով որ Տ. Մկրտիչ կաթողիկոս Ազգային ժողովը վճռոյն և կեղծ վարչութեան կրկին լիճակին համար պատրաստած Հրահանգին դէմ կանսաստէ հակառակ իւր խոստմնագրին զոր ստորագրեալ մատուցած է ժամանակին վարչութեան, վերապէս որոշել է վերջին ազգաբարձը մ'ուղղել, կշտամբելով նորա պարտազանցութիւնը և յուղղութիւն հրահանգը զինքը, պայմանաւ որ եթէ դարձեալ անսաստէ, վարչութիւնը հարկ եղած տնօրէնութիւնը պիտի ընէ իրեն նկատմամբ:

ՊԱՇՏՈՆԱԿԱՆ ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ

Բէրայի Գրեմվուլա թաղը գրտնրուած, և Ասորոց Ազգին յատկացած եկեղեցին՝ որ բաւական ժամանակէ ի վեր այրած և աւերակ մնացած էր, այս անգամ սկսուած է վերաշինուիլ, որպէս զի Ասորիք կարող ըլլան իրենց կրօնական պաշտամունքն անդ կատարել ըստ առաջնոյն, ուսկայն այս շինութիւնը աւարտելու համար օգնութեան կարօտ ըլլալով ըստ խնդրանաց Ասորոց Սրբազան կաթողիկոսին՝ Ամեն Սրբազան Պատրիարք Հայրն կեղծ. վարչ. խառն ժողովը որոշմամբ բարեհաճեցաւ ժապաւինեալ վաւերական հանգանակատեար մը տալ որ պիտի չըջարեր մեր ազգայնոց մէջ յիշեալ կաթողիկոսի փոխ. Յարութիւն վարդապետի ձեռօք: Ուստի սոյն պաշտօնական ծանուցումը հրատարակել արժան դատուեցաւ, որպէս զի մեր բարեպաշտ ազգայինք գիտնալով երբ սոյն հանգանակատեարը տեսնեն, իրենց սովորական բարեպաշտութեանը համաձայն չ'իմայեն իրենց կամաւոր նուէրները միւր Ասորի եղբարց, և օգնեն ըստ բաւականին ի հոգեւոր մխիթարութիւն նոցա:

18 Յունիս 1880
Ս. Պատրիարքաբանի Հայոց
Կ. Պօլիս

ԴՊՐՈՑ ԵՒ ԱԶԱՏՈՒԹԻՒՆ

Ճ Ի Չ

Անցեալ օր Թայմի լրագիրն՝ Այնթապի թղթակցին Միլիադեաք նստող իւր մէկ բարեկամին՝ բողոքական Միսիօնարի մը նամակէն քաղուած ներ կը հրատարակէր այն կողմերու քրիստոնէի վիճակին վրայ յորում հետեւեալ տողերը կարդացինք։

«Պապական Միսիօնարը այս այլ և այլ դաւանութենէ քրիստոնեայ ժողովրդոց մէջ 30 տարիէ ի վեր կը գործեն զանազան աստիճանի յաշուութեամբ, մինչդեռ այդ ժողովրդոց մէջ բողոքական Միսիօնարաց մտնելն 30 տարիէ աւելի չէ։»

Այս քանի մ'Արեւելեան եկեղեցեաց կիսամեռ վիճակին պատճառաւ յայտնի է թէ Պապական և բողոքական եկեղեցիներն յառաջիկայ կէս դարուն մէջ այդ Արեւելեան եկեղեցեաց ամենն ալ պիտի կենն։ Պապական Միսիօնարաց գործողութեան կեդրոնն Մուսուլ է և բողոքական Միսիօնարաց կեդրոնը Մարտին, իսկ անոնց գործողութիւնները մի և նոյն դաշտին վրայ կը տարածին։ Այս կողմերն եթէ երբէք դպրոց բանալու և հասարակային կրթութեան աշխատելու մասին գործունէութիւն չմտնեն, այն ալ այս Պապական և բողոքական Միսիօնարութեանց քով կը տեսնուի, իսկ միւս հասարակութեանց կրթական աշխատութիւններն ընդհատական են և մեծ մասամբ ինքնապաշտպանութեան միջոցներ են այս Միսիօնարաց գործունէութեանց պատճառաւ։ Քանի որ խօսքը դաստիարակութեան վրայ է, յաջորդեալն Պապական կամ Բողոքական հասարակութեանց կողմէ պիտի մտնենք քրիստոնէական գործունէութեան մասին։ Այս բանը շարունակ նորանոր ջանքեր ընելու է պիտի ըստինք (Պապական) մեր ընթերցող արեւելի քան զայն բողոքական ընթերցողն։

Ուշիմ ընթերցողն երբ սոյն տողերն կը կարդայ ի հարկէ կը հասկնայ թէ ինչպէս մեր վերջին ժամանակները Թուրքիայի շարունակ զանազան մասերէն քրիստոնէական Միսիօնարաց քանի որ մեք աւելի մօտէն առնչութիւն ունենինք Ասորոց, Քաղաքացւոց և այլ քրիստոնէից հետ և կրնայինք զիւրազանսն ի մի ձուլել։

Ասի կարևոր կէտ մ'է որոյ վրայ այսուհետեւ առիթ պիտի ունենանք խօսելու և ազգին ուշադրութիւնն հրահրելու։

Աստ մեր նպատակն է Այնթապի մերադնէից վրայ երկու տող զբղի և յատուկ խնդրել որպէս զի քիչ մ'ուշադրութեամբ մտիկ ընեն։

Կիրիկիոյ վիճակներուն մէջ անխնամ թողուած կարեւորութեան արժանի վիճակներէն գլխաւորն ինչպէս յայտնի է, Այնթապն է։

Այնթապ Բերդի կուսակալութեան կարեւոր քաղաքներէն մէկն է։

Երկու հազարի մօտ հայ ընտանիք երեք հարիւր չափ բողոքական և երեսունի չափ պապական տուն կայ։

Երեսունի չափ պապական տուն կայ։

Մնացեալը սոցա կրկինը գրեթէ, մահմետական են։

Հայոց նիւթական վիճակն բաղդատմամբ միւս քաղաքաց, ըստ բաւականի գոհացուցիչ է։

Առևտուրն ինչպէս նաև արհեստը գլխաւորաբար Հայոց ձեռքն են։

Միսիօնարական տեսնել որ գոնէ Պոլսոյ մէջ Այնթապի սահմաններէն չի կայ։

Ըսել է իրենք իրենց երկրին մէջ կրնան ապրուստ ճարել։

Տեղւոյն Հայ ժողովուրդն ճարպիկ և արթուն է առևտուրի մէջ։

Հեշտութիւններէն շատ կախորժի և եթէ գրուիւր տաքնայ քսակին բերանն ալ կը թուլնայ։

Ունին երկու վարժարան միւս մանչերու միւսն աղջկանց համար։

«Հայկանուշ» վարժարանն «Ներսէսեան» վարժարանին հետեւողդատմամբ աւելի գոհացուցիչ վիճակի մէջ կը գտնուի։

Սոյն կրկին դպրոցաց մէջ երկու տեսնել ուսանողաց թիւն 330 ի հազիւ կը հասնի որուն 1/4 մասը աղջիկ են մնացեալը մանչ։ Ուսանողաց թիւն որչափ անշան։

Փառաւոր պանդոկ մ'ունին որ 3000 ոսկի արժողութիւն ունի կըսեն և որ տարին 250 ոսկեոյ չափ եկամուտ կը բերէ կառուցեալ ի յիշատակ հանգուցեալ Աւագ սարկաւաղի։

Ուսանողաց մաս մ'ալ բողոքականաց դպրոցը կը յաճախէ, որ քաղաքին փառաւոր շէնքերէն մին է։

Ինչպէս կիրիկիոյ միւս վիճակներն, այսպէս ալ Այնթապ սահմանադրական օրինական կազմակերպութիւն չէ ստացած տակաւին։

Միայն Թաղ խորհուրդ մը կայ, որուն գործաւորութիւններն գոհացուցիչ վիճակի մէջ չեն գտնուիր, բոլոր գործերն միայն մէկ անդամի մը վրայ ծանրացած ըլլալուն աղաքաւ, որ որչափ աղաքաւ էր ալ եղած լինի, բնականաբար ամենուն չի կրնար հասնիլ և ի հարկէ գործերն ալ այն վիճակին կ'ենթարկուին ուր որ այժմ գտնուին։

Երբ բողոքականներն աշուրնին չորս բացեր հետզհետէ իրենց ջանքերն կրկնապատկեն ինչպէս որ վերին նամակին պարունակութեանց յայտ յանդիման կը տեսնուի, չենք գիտեր մեր Ամեն Միկտիչ սրբազան կաթողիկոսն իւր վաճառականական հաշուոց յարգարումն (իւրիտասիօն) երբ պիտի կարգադրէ, որպէս զի քիչ մ'ալ իւր ազգին շահերն պաշտպանելու զայն առաջնորդելու և հովուելու միջոց ունենար։

Երբ կը տեսնենք սարկաւաղ մը որուն ի յիշատակ իւր կարողութենէն վեր իւր պաշտօնէն շատ վեր փառաւոր պանդոկ մը կը կանգնուի ժողովրդին դաստիարակութեան համար։ Երբ այս դին կը տեսնենք կաթողիկոս մը որ մշակելու և զարգացնելու բերրի և արգասաբեր հողեր ու դաշտեր ունի և ինքն անփոյթ կը գտնուի, երբ բողոքականներն և պապական միսիօնարը հետզհետէ կը հաստատուին և վտանգ կ'սպառնան, երբ ժողովուրդն անուս և անխելահաս միայն օրն օրին ապրիլ և իւր լոկ անձնական շահերն և անհատական կիրքերն յագեցնելով կը կարծէ թէ իւր ամեն մարդկային պարտականութիւններն կատարած է, երբ կ'ըսենք այս պատուական վիճակն թափուր կը գտնուի ճարտար և իմաստուն հովուէ որուն այնքան առաւել պէտք ունի, կը հարցնենք ամեն

խելահաս անձանց, իրաց այս վիճակն ո՞ր կը տանի զմեզ։

Թայմի Այնթապի թղթակցին Միլիադեաք նամակագրէն ալն յայտնի տեսնել թէ բողոքական և պապական միսիօնարներն ինչ դեր կը խաղան և թէ հետզհետէ ո՞ր պիտի երթան հասնին իրենց քայլերն։

Թէ ժողովուրդն իրենց կողմն յանկուցանելու մտք դաստիարակութեան ինչ տեսակ և ինչ եղանակ ընտրած են։

Նորա որը զանխուլ չեն նոր աշխարհի և վատիկանի յիսուսեանց մեքենայութեանց կրնան գիտնալ թէ ինչ եղանակաւ մարդ որսան։

Դիւրին է բողոքականներուն կըրնակէն ըսել թէ, «գնացէ՛ք հեթանոս երկիրներ, անդ քարոզեցէ՛ք Տիրոջ խօսքերն, անդ ծառայեցէ՛ք Տիրոջ գործերն, մենք ձեր քարոզներուն պէտք չունինք, մենք քրիստոնեայ էինք այն տունն, երբ դուք անկից շատ ետքը դարելով վերջը, դուք տակաւին իրր վայրենի ապրելիք և զիրար յօշոտելիք, դուք գնա. ցէ՛ք քարոզել այն տեղերն որք քրիստոնէութեան դոյութեան վրայ ոչ իսկ գաղաղիար ունին։»

Բայց միսիօնարներն յիմար են այդպիսի վտանգաւոր տեղեր գնալ, և ինչ հարկ նորանոր աշխատութեան և զոհողութեան նոյն իսկ իրենց անձը վտանգի ենթարկելով, քանի որ այս կողմերն ամեն դիւրութիւն ունին գործը յառաջ տանելու Տիրոջ անուամբ։

Բայց անարդարութիւն է միայն գործը իւր գործութեան համար անուանարկել, նա աւելի արժանի է անուանարկութեան որ տեղի տուաւ գործութեան։

Նորա յայտնի կուրծ կուրծի կը գործեն, մենք իրենց կրնակէն կը պատասխանենք։

Կուրծնք յաղթել նոցա, լաւ բայց նորա ինչ միջոց ինչ զէնք կը գործածեն մեզ դէմ — Դպրոց։

Արդ եթէ կրցանք անոնցմէ լաւ դպրոցներ ունենալ, եթէ կրցանք արթուն գտնուիլ և մեր շահերն պաշտպանել նոցա դէմ որք զմեզ վնասելու պաշտօն և կոչում ունին, այն տունն, միայն այն տունն կրնանք զանոնք յաղթել։

Քաղցր է մեզ յուսալ որ մեր սոյն մէկ քանի տղերն Այնթապի մերադնէից վրայ ապաւորութիւն մ'ընելու կ'արժանանան։

Բնաւ արդեւ մը չի կայ երբ մենք ուզենք մեր դպրոցներուն վտար ինչ դպրոցի դիրք տալ, մեր զաւկները օտար դպրոցներէ հանել և նոցա զուտ աղգային դաստիարակութիւն տալ, զի դաստիարակութեան ամենն էն լաւն զուտ աղգային դաստիարակութիւնն է յորմէ դուրս չի կայ փրկութիւն։

Այնթապեացի նիւթական վիճակն ըստ բաւականի գոհացուցիչ է ըսինք, կրնան փոքրիկ զոհողութիւն մ'ընել և զայն իրենց եկամուտին վրայ բարդելով կանոնաւոր վարժարան մ'ունենալ։

Զոհողութիւն կ'ըսենք բայց ատկից մեծ բան մը չի հասկցուի, երբ ամեն ծնող քիչ շատ իւր պարտականութիւնը ճանչէ և ի գործ դնէ, ամեն բան լրացած է. և այս իւր գլխաւոր պարտականութիւնը չէ։

Մարդ մ'իր զաւկին հաց առնէ հագուստ առնէ խաղաղիկ առնէ և աւելորդ փուճ ծախքեր ընէ. բայց նորա մտաւոր զարգացման համար գոնէ յիշեալ ծախսոց մէկ քառորդը

չվճարէ. ասի՛ հօր մը պարտականութեան հետ բնաւ չի կրնար համահայնիլ։

Անմեղ արարածներու միայն կեանք տալ բաւական չէ. կեանքն այն տունն նշանակութիւն և արժէք ունի երբ դաստիարակեալ է. և այդ իսկ մի միայն դպրոցով կըլլայ։

Իբ հրաւիրենք տեղւոյն աղգային երիտասարդութիւնն ալ որ ամեն պարագայի մէջ խոհմութեամբ և իմաստութեամբ վարուի և իրենց խօսարաններն մանաւանդ յարաններն և գիշերային դասախօսութիւններն շարունակեն անընդհատ։

Եթէ ճշմարիտ է թէ աղգին ապագայն յաջորդ սերնդին դաստիարակութեան կախեալ է, ոչ նուազ ճշմարիտ է թէ նոյն սերնդին դաստիարակութիւնն ալ տղի հայրերէն կախեալ է. ուրեմն մէկ կողմէ տղաքը կրթութեան հետ մէկ տեղ հայրերն ալ պէտք են կրթներ որ տղոց դաստիարակութեան պահպան հրեշտակներն են։

Խ. Յ. Ս.

10 Հրոտից 4371

Բաղէչէն

... Եֆէնտի

Քաղաքիս աղգայնոց վիճակը արդէն գիտեք քանի տարիէ ի վեր ժամանակի առաջնորդներու անհոգութեան եւ պարտաբոյժութեան պատճառաւ վիճարանութեան մեծ թանք մը դարձած էր, և մեք ես շարունակ ձեր պատուական լրագրոյ էջերով սահմանադրական ժողովներու խաղաղ և խաղաղ դադարումը և հետեւապէս ժողովականներու հեղաշրջութիւն և անգործունէութիւն ցաւօք սրտի ի լոյս կ'հանէինք, բայց զարդիս ուրախութեամբ չի յիշեմ, որ քերականութիւն Մամրէ որբազանի շնորհիւ և անձանձիր քարոզութեամբ բոլոր անձնական վէճեր և խռովութիւններ վերջ առին. և սահմանադրական ժողովներն ալ իրենց օրինաւոր կերպարանք և փոփոխութիւն գտնելով գործելու սկսեցան, որոնց իբրեւ հայրենակից եղբայր և փառաքօյ հայրենեաց յառաջադիմութեան յանդէպ սրտէ յաջողութիւն մաղթելով արժան կ'համարիմ փոքր միջոցիս մէջ սրբազանի շնորհիւ կատարուած մի երկու նշանաւոր գործերը պատմել։

Ա. Յարդ աղգայնոցս համար քաղաքիս կեդրոնին մէջ առաջնորդարան մը չըլլալուն համար ընդհանուր աղգայնոցս հանգանակութեամբ երկու հարիւր լիւրայի առաջնորդարան մը գտնուելով պատրաստուեցաւ ամենայն օրինաւորութեամբ։

Բ. Քաղաքիս աղգային վարժարաններն ինչպէս ցարք քանիցս պատուական լրագրոյդ էջերով հրատարակած էք, որ իսկ ոչխարաց զով կերպարանք ունեն, ըստ որում մի յարկի ներքեւ 150 էն աւելի աղայք կաշակերտէին, այսօր բոլորն ալ օրինաւոր վիճակի մը վերածուելով բարեկարգուեցան ընտիր մեթոտով։

Գ. Քաղաքիս զօրանոցը քանի տարի յառաջ աղգայնոցս սեփականութիւնն էր, և չեմ գիտեր թէ ինչպէս եղեր այսօր կառավարութեան ձեռք անցած էր տեղւոյս կուսակալութիւն ուղեւոր նոր զօրանոց և կառավարութեան տուն մը չիւնել, այս առթիւ զայն աղգայնոցս ծախելու միտք ունենալը սրբազանի յայտնած լրջով, ընդհանուր ժողովի վրայ անցեալ նստին մէջ սրբազանի քաջալեր

Ռեզա փաշա խոն քի 3